

DIARI DE SESSIONS DEL **PLE** DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

D.L.P.M. 770-1987

Fq.Con.núm.33/27

III Legislatura

Any 1995

Número 148/Fascicle 1

Presidència
del Molt Honorable Sr. Cristòfol Soler i Cladera.

Sessió celebrada dia 14 de març del 1995, a les 12 hores.

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

PUNT ÚNIC: DEBAT GENERAL SOBRE POLÍTICA UNIVERSITÀRIA.

6138

EL SR. PRESIDENT:

Senyores i senyors diputats, bon dia a tots. Prec que s'asseguin als seus escons, per favor. Prec als diputats que s'asseguin als seus escons, per favor.

Prec als diputats que s'asseguin als seus escons.

Debat general sobre política universitària.

Bon dia a tots, comença aquesta primera sessió de debat sobre política universitària que es tramitarà, com saben tots vostès, pel mateix sistema dels debats generals. Correspon en aquesta primera sessió la intervenció del president de la Comunitat i, en conseqüència, té la paraula el Molt Honorable Sr. President de la Comunitat Autònoma.

EL SR. PRESIDENT DEL GOVERN (Gabriel Cañellas i Fons):

Sr. President, senyores i senyors diputats.

"Ordenarem que Blanquerna mostràs primerament gramàtica, per entendre a aprendre natures, e filosofia, per ço que mills ne poguessen entendre teologia; e com haguessen apresat teologia, mostràs medicina, e après ciència de dret. Dementre que aquest ordenament se faia, un monge dix que impossible cosa era que los escolans poguessen aprendre totes aquelles ciències, mas Blanquerna respòs dient que de cascuna ciència podien aprendre convinnetment, e a la fi porien aprendre en un any los començaments e l'art de les quatre ciències generals qui son pus necessàries, ço és a saber: teologia, e natures, e medicina, e dret".

Com sempre, el més savi i el més universal dels nostres fills encerta precisament a l'hora de descriure l'ordre natural i metodològic de totes les ciències i les àrees del saber. Ramon Llull al llibre d'*Evast e Blanquerna*, dedica tot un capítol a l'ordenament de l'estudi que ben bé ens pot servir com un pòrtic per al debat d'avui: els continguts del pla d'estudis, la manera d'ordenar, la manera d'integrar aquests continguts i la metodologia que convé utilitzar, ja que aquests són punts importants que s'hauran de tenir presents a qualsevol universitat i que també nosaltres tendrem en compte a l'hora de fer aquesta intervenció d'avui. En tot cas, la universalitat del doctor il·luminat és sempre una bona invitació a la universalitat del saber, a la universalitat de la ciència, a això que convenen a la Universitat.

Crec que es pot dir, sense gens ni mica de por a equivocar-se, que el moment actual és un moment transcendental pel que fa a la Universitat de les Illes Balears. En plenes negociacions per acordar les condicions de traspàs de competències en matèria d'educació universitària des de l'Estat a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, ens trobam en el moment oportú i convenient per encetar un debat que ens dugui a tots a definir quin tipus d'universitat volem per a les nostres illes, quin tipus d'universitat volem per a la nostra societat. D'altra banda, amb aquest debat no feim més que

complir un encàrrec d'aquesta cambra, quan va decidir la necessitat de plantejar al Parlament el futur de la nostra universitat. Sembla, així, idò, que estam davant un debat que es pot qualificar d'oportú. I el debat, per força ha d'anar emmarcat dins el context de les negociacions que a l'hora d'ara mantenim per aconseguir totes les competències educatives.

Efectivament, l'assumpció de competències en matèria d'educació universitària suposarà un gran esdeveniment, un esdeveniment molt important en la història de la nostra autonomia, com ho suposarà al seu moment l'assumpció de les competències educatives en general. Serà una passa qualitativa en aquest camí que feim per arribar a regir en tot i per tot el nostre destí des del punt de vista econòmic, des del punt de vista cultural o des del punt de vista social. Representarà una passa molt decidida cap a l'autogovern d'una comunitat que cada vegada més es representa com una comunitat important, poderosa i activa. La universitat que assumirem, un cop estiguin completades les transferències corresponents, és una universitat que, en la manera d'organitzar-se, en la manera d'actuar i funcionar, està fortament condicionada per la Llei de la reforma universitària, publicada l'any 1983 i que desenvolupa l'article 27.10 de la Constitució, on clarament es postula l'autonomia de la universitat, marc legal d'obligat compliment a tot l'Estat espanyol.

La Llei de reforma universitària determina una universitat autònoma amb una gran capacitat de decisió i actuació. Basta recordar que li són atribuïdes l'elaboració dels seus estatuts, les normes de funcionament, l'elaboració, aprovació i gestió dels pressuposts, l'administració dels seus béns, la regulació dels seus òrgans de govern, la determinació de plantilles, la titularitat dels seus funcionaris docents i no docents, la gestió econòmica, la llibertat de càtedra i d'investigació, els plans d'estudis, la capacitat d'obtenir recursos per la prestació de determinats serveis, els criteris i la normativa d'admissió, els criteris i la normativa de permanència dels alumnes, l'expedició de títols, l'establiment de relacions i convenis internacionals, etc. Tot això es pot resumir dient que la universitat en si mateixa i per la seva autonomia, esgota pràcticament tot el procediment administratiu. N'aquest govern ni cap institució política d'aquesta comunitat no poden tenir res en contra d'aquesta autonomia universitària. Nosaltres creim que aquesta autonomia, al contrari, forma una part essencial i esdevé una característica bàsica i definidora d'aquesta institució docent, i que, per tant, aquesta autonomia ha de ser assegurada i protegida pels poders polítics, precisament, perquè la universitat pugui dur a terme les funcions que la societat, ella amb tota llibertat, li encomana.

Els poders públics han de ser capaços de definir aquelles coses per les quals es necessita la universitat dins la comunitat que representen, i, en tenir les competències, proporcionar-li els mitjans necessaris perquè

així ho puguí dur a terme. L'eficàcia de la universitat haurà de ser madurada des del punt d'anar assolint aquells objectius propis i aquells altres que específicament li estiguin reconeguts o li hagin estat encomanats. D'altra banda, una vegada assumida per part nostra aquesta competència en matèria d'educació universitària, quedaran encara en mans del Govern central, en mans de l'Estat, unes importants responsabilitats en matèria d'educació universitària, perquè així ho preveu la Constitució: definició del títols, condicions generals per a la seva obtenció, regulació dels sistemes d'accés del professorat i de l'alumnat, fixació dels marges màxims i mínims de les taxes, el pla nacional d'investigació i desenvolupament, etc. Per tant i en conseqüència, cal advertir que en aquest debat no ens podem més que centrar exclusivament en allò que és atribuïble a l'administració educativa, d'acord amb la Llei de reforma universitària i en l'ordenament jurídic general. Però això no vol dir que aquest govern no tenguí unes línies bàsiques i unes idees eix sobre com voldria que fos la nostra universitat, unes idees que tractarem d'exposar al llarg d'aquesta intervenció. No obstant això, el mateix rigor i la lògica ens indiquen que és imprescindible fixar l'àmbit de discussió precisament en aquelles competències que atribueix la Llei de reforma universitària i evitar de qualque manera entrar en allò que correspon als òrgans interns de la universitat, encara que puguem fer-hi observacions.

En tot cas, i pel que fa a les responsabilitats del Govern, voldríem que la política universitària d'aquesta comunitat es basés en tres principis: singularitat, universalitat i qualitat. Singularitat perquè la nostra universitat ha de tenir en compte totes les característiques de la nostra comunitat autònoma: les lingüístiques, les culturals i històriques, les socio-econòmiques, les geogràfiques i les demogràfiques. Ha de recollir la nostra millor tradició educativa, però també la nostra millor tradició cultural. No ha de ser còpia de cap altra universitat, no ho voldríem, ni de prop ni d'enfora; ha de ser la nostra universitat. Volem que la universitat sigui la institució que faci ben viva la nostra consciència de poble i de país, que cerqui les nostres arrels, que divulgui i posi a debat diverses formes de ser conseqüents amb un projecte de comunitat ben dissenyat i construït, però que acosti a tothom els arguments de la nostra història, amb els seus errors i els seus moments més esplendorosos, que analitzi els trets de la nostra personalitat col·lectiva i tot això serveixi per consolidar la nostra realitat, la realitat d'avui, i ajudar així a enfortir el nostre futur. Singularitat, idò, però universalitat també. Volem una universitat que no sigui tancada en ella mateixa, que estigui ben oberta, multicultural. La nostra societat, per molts motius, és oberta i en contacte amb tot el món: la Mediterrània, Europa, Amèrica del sud. Cap saber ja no pot oblidar aquesta perspectiva tan necessària, i ningú no pot oblidar que això és essencial per a la construcció del futur. No tèm-se'n seria caure en un error. Però volem també i sobretot qualitat. No volem una universitat de quarta o de cinquena categoria, volem una universitat que tenguí per damunt de tot prestigi, amb un alt nivell de docència i d'investigació, volem una universitat amb activitats reconegudes internacionalment, amb aportacions vàlides a la ciència,

a la tecnologia i a l'humanisme, amb un gran poder de convocatòria en el món intel·lectual i artístic. I res no ens semblarà bastant. Encara que no sigui propi del govern definir cap indicador de qualitat, sí que farem tot el possible i l'impossible perquè aquesta universitat arribi sempre ala màxim de qualitat. I en aquest context, permeteu-me reforçar aquell binomi tecnologia-humanisme. Necessitam, sense cap dubte, progressar en una alta tecnologia no contaminant que és molt convenient per al nostre país. Però, mai això no serà possible si no proclamam, en primer lloc, un humanisme cada vegada més vàlid i ampli. Tot això, no ens hem d'enganyar, reclama qualque cosa més, reclama el finançament adient. Sabem que la cultura i l'educació resulten cares, que la dotació d'una universitat no és un problema senzill, que darrera un prestigi i una qualitat sempre hi ha o hi ha d'haver uns bons pressuposts que motiven, que faciliten les coses, que estimulen la professionalitat i el lliurament tant dels professors com dels alumnes, que fan possibles tecnologies més convenientes, els intercanvis i tot una sèrie d'iniciatives que sense això resultarien totalment impossibles. Per això, vos garantim que no afluixarem ni en les exigències durant la negociació amb el Ministeri d'Educació i Ciència ni durant el període de la nostra responsabilització política de la gestió de la universitat per aconseguir un finançament correcte i adequat.

I crec que és necessari aquí fer un incís per fer notar que aquesta universitat ha de servir per enllaçar-se sense cap dubte, (...) un fortllaç de connexió amb l'economia empresarial, perquè aquesta hi col·labori, perquè col·labori amb el finançament, es lligui completament societat i universitat. I així, una i altra s'ajudin a caminar pels camins de les nostres necessitats i de les nostres conveniències, i així quedin de cada vegada més imbrincades universitat i societat.

Difícilment es podria definir aquesta universitat de futur, que tots volem i necessitam, si no recordàssim malgrat siguin només quatre fites històriques, les més importants, per reconstruir el llarg procés històric que ens ha dut a aquesta situació actual. Com vostès saben, la presència de la universitat a les Illes Balears i concretament a Palma, no és, ni molt menys una situació nova al llarg de la història. I, precisament, en tot aquest fil històric, ni la figura del nostre Ramon Llull ni la seva doctrina hi han resultat alienes. La fundació del Col·legi de Miramar pel mateix Llull, l'any 1275, i les escoles lul·lianes -Randa o Monti-sion- divulgadores de la seva doctrina i llavors vives de la cultura humanística i científica entre nosaltres a partir del segle XV, fins a la creació de la primera universitat l'any 1961, va existir, aquí, com a molts d'altres indrets d'Espanya i d'Europa, un estudi general -vertadera universitat- on s'impartien coneixements, els més generalitzats en aquell temps, encara que, en el cas de Mallorca, amb una forta influència de la doctrina lul·liana. Des de l'any 1483 es fan passes legals i organitzatives per tal de fer efectiva,

no sense molts de problemes, l'autorització dels estudis superiors. A la universitat hi havia la possibilitat d'estudiar allò que era comú a les principals universitats del continent: arts, filosofia, teologia, medicina i dret; va estar organitzada de manera semblant a aquelles altres institucions que hi havia arreu de tot el món. De la mateixa manera, s'introduïren en el seu moment, matemàtiques, física, química, o cosmologia. El 1673, el conjunt d'estudis de l'Estudi General és reconegut com a Universitat Pontifícia i durant els anys 1691 fins al 1697 s'elaboren i s'aproven els estatuts de la Universitas Maiorcensis Lul·liana. L'any 1830, ja a principis del segle XIX, la nostra universitat fou adscrita a la de Cervera i perdé l'autonomia, i l'any 1842 patí la supressió definitiva i passaren els seus béns i efectes a l'Institut Balear, creat l'any 1835. Durant la primera meitat del segle XIX, com a conseqüència dels grans canvis socials i polítics d'aquella època, hi ha una nova organització de l'Estat i, per què no dir-ho, una visió molt centralista de l'Estat, des d'aquells poders que havien de decidir, i això fa desaparèixer moltes d'aquelles universitats que existien, i això va fer que a Palma es creàs l'Institut Balear, institució que inicià la implantació del que avui anomenam el batxillerat. D'aquesta manera i segons la legislació d'aquell moment, es deixava tan sols per a ciutats com Barcelona o València la funció de la formació superior que fins aleshores s'havia pogut realitzar a Palma. Hem de remarcar però, una circumstància digna de valorar: durant tota la segona meitat del XIX foren presents entre nosaltres institucions encarregades de la formació dels mestres o dels professionals del comerç. Tenguèrem l'escola de Magisteri i l'escola de Comerç, centres que si bé en aquells moments no tenien el caràcter d'universitaris, arribaren a ser, més endavant, institucions d'aquest nivell, després d'haver realitzat, per al conjunt de les Illes Balears, i durant més d'un segle, un paper propi dels llocs del més alt nivell formatiu. Si bé és veritat que, després de l'Institut Balear a Palma, es crearen també els de Menorca i d'Eivissa, però els estudis de magisteri i de comerç quedaren instaurats exclusivament a Mallorca, amb les lògiques conseqüències negatives per a les illes menors. Va haver de passar més d'un segle, temps d'un tracte difícil per a nosaltres, que forem considerats per part de les institucions d'un estat centralista i centralitzador, com a res més que una província, i una província pobra, dividida i allunyada de tot remei. A poc a poc es van fent nous plantejaments i reconeixements de la necessitat d'uns estudis universitaris instal·lats a Balears, uns estudis que resolguessin de fet una situació injusta perquè motivava el gran desplaçament de nombrosos joves universitaris cap a diversos llocs de la península o d'altres indrets. No va ser fins ben entrat el segle XX que es va crear el Patronat Econòmic d'Estudis Universitaris i Superiors, creat ja l'any 1949, però tornat a reviure, que aconseguia l'any 1951 la rehabilitació de l'Estudi General Lul·lià, on es varen poder acollir els estudis de filosofia i dret, en els seus cursos fonamentals, almanco. Si bé això es va fer sempre sota els auspicis de la Universitat de Barcelona, i fou l'any 1968 quan es va reconèixer oficialment. Els fets es precipiten i la consciència social amb relació a la necessitat d'una institucionalització dels estudis universitaris i superiors va fer possible que l'any 1972 es recollís aquest clam i va ser possible omplir-lo de continguts

concrets i de possibilitats més assequibles. Aquelles persones amb les seves gestions aconseguiren la creació de la Facultat de Ciències -depenent de la Universitat Autònoma de Barcelona- i de la Filosofia i Lletres -també depenent de la Universitat de Barcelona-, i, sortosament per a tots, la creació després d'una universitat amb seu a Palma de Mallorca l'any 1978, aquest nom de Palma de Mallorca va ser el primer, després ha rebut un canvi, amb la creació, a més, en aquell moment ja, de la Facultat de Dret, i el reconeixement de les escoles de Magisteri i de Comerç com a escoles universitàries. Són els anys d'inici de la consolidació del patrimoni universitari: a l'edifici de l'antiga Escola de Comerç s'hi acull el Rectorat i la Facultat de Dret, després s'hi afegia l'Escola de Magisteri i, a poc a poc es van adquirint els terrenys de la carretera de Valldemossa que s'han de convertir després en aquest actual campus universitari.

Pens que és el moment de reconèixer amb justícia i de recordar, sense anomenar-ne cap, per no fer un fet mal fet a qualcú que se'ns oblidàs, fer possible recordar tots aquells que varen aconseguir el naixement de la nostra universitat, i des d'aquí i avui a tots ells pel seu esforç donar-los el nostre agraïment i reconeixement. Però, tot això no passava perquè sí. Cal referir-ho tot en el context general on ens movíem i, de cap manera, no vull passar per damunt tot el que succeïa durant els darrers anys setanta i durant tota la dècada dels vuitanta, perquè no podríem interpretar correctament el sentit de la reinstauració dels estudis universitaris, si no, entre nosaltres. Tot un enfilall de passes legals, polítiques, institucionals i de caire econòmic, s'empengueren ben de valent en favor de la Universitat. Ja ens trobàvem ben immersos en el desenvolupament econòmic, dins el canvi social general que provocà aquell fenomen que després s'ha dit turisme entre tots nosaltres. Recordem que la Llei general d'educació, pilar modernitzador del nostre sistema educatiu, s'havia publicat l'any 1970. L'any 1977 celebràvem les primeres eleccions democràtiques que reforçaven allò que vàrem anomenar la transició política. L'any 1978 s'aprova la Constitució Espanyola, que consagrava el dret de l'educació per a tots i posava les bases per a una igualtat més real entre tots, i així obria l'organització de l'Estat de les autonomies. L'any 1983 era aprovat el nostre estatut d'autonomia, el mateix any que s'aprova la Llei de reforma universitària, ja esmentada, i, dos anys després, l'any 1985 s'aprova la Llei de consells socials de les universitats, el mateix any que es feia pública la LODE. Foren aquells els anys de l'increment de l'alumnat, els anys de l'increment del professorat i del personal d'administració i serveis, i del constant, encara que pausat, creixement institucional de la universitat. Foren els anys de la sembra i de la tasca diària de solucions d'uns problemes lògics que després es convertirien en fruits madurs.

Des d'aquell moment fins a l'actualitat, s'ha passat de poc més de mil alumnes de matrícula a quasi tretze mil del present curs acadèmic, i són al voltant dels 10.000

titulats sortits de la Universitat els que ara treballen en tots els àmbits de l'economia, de l'administració i de la iniciativa privada i pública, de les nostres illes. La nostra universitat ja ha donat els seus fruits, ja no parlem de possibilitats, sinó de fets comprovables i constatables. Crec que, sigui la que sigui l'opinió que cada un tenguí de l'actual universitat, hem d'acceptar i, de fet, s'accepta ja per tothom, que el creixement de la nostra més alta institució en l'àmbit educatiu, ha estat extraordinari durant els anys vuitanta, tan en infraestructures com en personal, com en investigació, com en relacions exteriors. I s'ha de dir clarament que aquesta comunitat autònoma, i al capdavant el Govern, no ha deixat d'impulsar i de tenir un paper, el que ens correspon, en aquesta evolució, alguns diran que important, d'altres que no tant, i pensam quan deim això, en la construcció de la Residència Universitària, en l'Escola de Turisme, en l'Escola d'Hostaleria, en l'avançament, amb el vist-i-plau de tots els grups polítics de la Cambra, de recursos econòmics per a la urbanització del campus, en les gestions i negociacions amb el Govern central per a la construcció del Multiaulari, etc. Són aquests fets que, en conjunt, no han fet més que demostrar que hi ha un interès important en el desenvolupament dels nostres estudis universitaris i que aquest interès s'ha demostrat abans que es pogués parlar d'assumpció de competències en matèria d'educació universitària. Efectivament, hem tractat d'acompanyar la universitat en tots els actes i moments especialment importants per a ella i hem tractat que les relacions amb els seus responsables hagin estat des del caire del respecte, la col·laboració i sempre amb el suport institucional. Hem arribat, per tant, en el moment actual, amb una certa infraestructura i s'han fet les primeres importants passes en la implicació de la nostra universitat amb la nostra societat. S'han consolidat moltíssimes de passes, també és veritat, com ho constaten les dades quantitatives, algunes de les quals vull encara esmentar, referides al curs 1994-1995.

Hem parlat d'un total de 13.460 alumnes, 489 professors, 239 membres de personal d'administració i serveis, distribuïts tots en els següents centres: Facultats de Ciències, Ciències Empresarials, Dret, Educació, Filosofia i Lletres i Informàtica. Escoles Universitàries adscrites: de professorat Albert Giménez, de Graduats Socials, de Treball Social, de Turisme i d'Hostaleria. Els departaments que integren aquests centres són: Biologia Ambiental, Biologia Fonamental i Ciències de la salut, Ciències de l'Educació, Ciències de la Terra, Ciències Històriques i Teoria de les Arts, Ciències Matemàtiques i Informàtica, Dret Privat, Dret Públic, Economia i Empresa, Filologia Catalana i Lingüística General, Filologia Espanyola i Moderna, Filosofia, Física, Psicologia i Química. I els estudis que s'hi poden fer són: Enginyeries tècniques i diplomatures, Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió, Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes, Enginyeria Tècnica en Telemàtica, Infermeria, Ciències Empresarials, Relacions Laborals, Treball Social, Educació Social, Mestre -amb especialitats Educació Física, Educació Infantil, Educació Musical, Educació Primària, Llengua Estrangera-, Tècnic d'Empreses i Activitats Turístiques. Enginyeria i llicenciatures: Biologia, Física, Matemàtiques, Química, Administració i Direcció d'Empreses, Economia,

Dret, Pedagogia, Filologia Catalana, Filologia Hispànica, Filosofia, Geografia, Història, Història de l'Art i Psicologia. I s'imparteixen programes de doctorat per part dels quinze departaments i cursos de postgrau o masters per part de quatre departaments. D'altra banda, la Universitat de les Illes Balears té en funcionament també una sèrie d'instituts i serveis: Institut de Ciències de l'Educació, Servei de Comunicació, Recepció i Enllaç, Servei d'Assessorament Jurídic, Servei de Recursos Àudio-visuals, Servei de Biblioteca i Documentació, Servei de Càlcul i Informatització, Publicacions i Intercanvi Científic, Servei d'Esport, Servei de Màrqueting i Servei Lingüístic, a més de convenis amb entitats privades i públiques, universitàries o no, d'arreu del món. No resulta estrany constatar, a partir de les dades a les quals m'he referit, que el darrer pressupost anual sobrepassés els sis mil milions de pessetes. Efectivament, la universitat actual no ha solucionat encara tots els problemes ni de prop fer-hi. Dels tres milers llargs d'estudiants que cada any superen les proves d'accés a la universitat (conegudes com la Selectivitat), un cinc per cent són admesos encara a d'altres districtes universitaris, la major part per fer carreres tècniques com arquitectura, certes enginyeries, medicina, veterinària o d'altres estudis que aquí no es poden fer. Continua en bona part pendent encara la solució satisfactòria que s'hagi de donar a tots els estudiants de Menorca, Eivissa i Formentera. Però, aquesta és la Universitat que tenim i que rebrem en un futur immediat i que entre tots hem d'aconseguir millorar.

Però abans de formular la nostra proposta, la nostra idea de què i com ha de ser la nostra Universitat de les Illes Balears, és necessari fer una anàlisi. Hem de reconèixer que la Universitat de les Illes Balears té mancances, tant pel que es refereix a plantilles de professorat com a infraestructura. Pel que fa al professorat, l'important i ràpid creixement del nombre d'alumnes ha fet que les plantilles de professorat no hagin crescut al ritme necessari i en aquest moment resulten insuficients. Encara que la fixació de plantilles sigui una competència de la mateixa universitat, és evident que necessitaria una més forta aportació de recursos per poder canviar aquesta situació. Crec que hem de saber jugar bé tres principis a l'hora d'analitzar la realitat present en els estudis universitaris i, sobretot, a l'hora d'endevinar-ne les solucions: finançament, adequació i, tornem-ho a repetir, qualitat. El finançament com a punt de partida que faci possible qualsevol plantejament i pugui convertir en realitat qualsevol objectiu de millora. Finançament que compromet institucions públiques, però que també ha de comprometre de qualche manera les institucions privades tal i com ja ho hem expressat en un principi, finançament que fa des d'aquests dos caires, públic i privat, que resulti lògica un rendiment estricte i clar de comptes de la gestió d'aquests recursos al conjunt de la societat perquè tothom hi aporta. Adequació de les línies de millora i dels objectius a les necessitats reals del nostre entorn. Ni pecar per massa ni per massa

poc. I sobretot, pensar en la realitat de les Illes Balears, en el seu sistema productiu, en el seu sistema social i en les seves possibilitats reals. La nostra universitat no ha de ser un cos estrany en el conjunt social i institucional, no ha de ser una altra illa enmig de l'arxipèlag. Ben al contrari, hem de construir la universitat que necessitem des de la nostra forma de ser i a partir de nosaltres mateixos; sols així, la universitat d'aquestes illes constituirà una part de la seva mateixa identitat, formarà una part de la mateixa comunitat i no serà un os fora de lloc. I el tercer d'aquests principis torna a ser la qualitat. Hem d'aconseguir una universitat de qualitat, no una universitat de les que són a la coa. De la mateixa manera que desitjam qualitat per a tots els serveis que prestam en aquesta comunitat, tant públics com privats, no podem tenir altra perspectiva en tot el nostre discurs i debat que la de la qualitat per a la vida universitària. Qualitat en el professorat, en la vida acadèmica, en la gestió, en la recerca i en la relació amb la societat. És totalment necessari construir un nou edifici multiaulari, una biblioteca, un paranimf, millorar la urbanització del campus i construir una zona esportiva. Totes aquestes obres produiran clarament noves necessitats de despeses corrents. Aquestes circumstàncies s'han de tenir molt i especialment en compte a l'hora de negociar les transferències, perquè el que no podria succeir és que el Govern i el Parlament consentin acceptar unes transferències sense un finançament suficient per realitzar, com a mínim, tot allò que el mateix Ministeri d'Educació i Ciència tenia reconegut l'any 1990 i que, sens dubte, s'hauria vist obligat a convertir en realitat en els propers anys.

A l'hora de plantejar el que ha de ser la nostra universitat, no ens queda més remei que tenir ben tres funcions concretes: Primer, la funció de docència, s'han d'organitzar uns aprenentatges, a nivell acadèmic i professional, propis de cada carrera i segons els plans d'estudis degudament aprovats i s'ha de garantir una qualitat de l'ensenyament. Abans de cap altra cosa, un professor universitari ha de ser un bon professor, i un alumne universitari, abans de qualsevol altra cosa, ha de ser un bon protagonista del seu procés de formació. Els plans d'estudis han d'estar ben fets, ajustats, han de ser i han d'estar preparats perquè els alumnes han de cabre bé a cadascuna de les aules, han de tenir recursos suficients, i els professors els han d'orientar bé a cadascun d'ells, i és que es faci o no això, farà possible aconseguir el nivell de qualitat que persegüim. Cal que tothom acompleixi el seu deure i crec que està bé reivindicar ara el valor d'una feina ben feta, el valor de l'esforç de cada dia. Cal fer a més una funció de recerca, és aquesta una feina que correspon també a la universitat: fer avançar la ciència amb noves aportacions i fer-ne arribar aplicacions en el conjunt de la societat. La recerca o la investigació són cares, molt cares, però són tan necessàries com la bona docència. Si no hi ha investigació, una universitat pot convertir-se en una bona acadèmia o un bon col·legi, però res més. I cada vegada seran més els àmbits de recerca més especialitzats i més impactants. Tots els recursos tecnològics, financers i d'instal·lacions dedicats a la recerca han de fer possible aquesta activitat més pròpia dels professors i personal especialitzat que dels alumnes. La tercera funció és la d'extensió universitària. La universitat ha de

fer arribar al conjunt de la societat tots els seus coneixements, tot el seu saber i a més tota la seva activitat: ha de divulgar la cultura i ha d'exercir una tasca educativa molt àmplia que ha d'arribar a tothom.

D'altra banda, les actuals negociacions per a les transferències que duim de les competències universitàries, aquestes negociacions que feim en el si de la Comissió Mixta, s'han d'orientar necessàriament cap a la política que acabam de descriure: una política de qualitat i d'adequació a la nostra realitat econòmica, social, cultural i professional. Conseqüentment, la dotació d'aquesta transferència de competències haurà de concretar les següents qüestions. Primer, la qualificació de les inversions que des de l'any 1989 estaven programades o paraulades i que a hores d'ara no s'han fet: un segon multiaulari, una biblioteca, paranimf, integració de nous estudis i escoles universitàries. En segon lloc, increment lògic de les despeses corrents, atès que el manteniment de la nostra universitat es fa necessàriament de cada vegada més car. Tres, dotació per a noves infraestructures i aplicació del pla d'estudis i plantilles de personal docent i no docent, en un possible període de 10 anys, tenint en compte que la nostra universitat té un caràcter jove, en creixement, una universitat en expansió. I això no podem deixar de tenir-ho present, perquè no tenir present això, seria perdre de vista el futur. I és important recalcar aquí que, si tenen un poc de memòria, no poden oblidar que aquest va ser, al debat del Senat, al debat de les autonomies al Senat, l'únic exemple concret, l'única explicació concreta que en tema de transferències va plantejar com a problema el mateix president del Govern, Felipe González, quan va plantejar la dificultat que existia entre les transferències d'universitat, que ja estaven perfectament consolidades i les necessitats econòmiques d'aquelles universitats que, com la nostra, entre d'altres, no estaven consolidades i tenien el mateix dret que qualsevol a equiparar-se. En quart lloc, hem de tenir en compte també el caràcter, a l'hora de discutir les competències, el caràcter pluriinsular de la nostra comunitat, sense oblidar a cap moment la realització de la Universiada 99 que ens ha de motivar per fer altres coses positives, entre les quals hi ha la necessitat de la creació d'una infraestructura esportiva al campus. Esperam que quan aquesta cambra així ho consideri, i especialment els diputats i les diputades que formen part de la Comissió Mixta, siguin cridats per debatre aquesta discussió, aquesta negociació de competències, ens ajudin a aconseguir que sigui una transferència correcta i adequada per al nostre poble.

Hem d'analitzar també dins aquesta relació el que volem que sigui el futur de la nostra universitat. I vull retreure aquí les tres funcions que ja hem esmentat: docència, recerca i extensió universitària, funcions que s'han de desenvolupar d'una forma equilibrada i sense que cap es mengi les altres. I, amb això crec que està dit tot i expressat clarament com volem, com desitjam que sigui la nostra universitat. Crec a més que, en el futur,

el Consell Social de la Universitat ha de tenir un paper més clar i eficaç que el que ha tingut fins ara. Crec que el Consell Social ha d'assolir l'objectiu de relacionar la universitat amb la societat, que ha de fer possible promoure un debat seriós sobre les grans línies d'actuació de la Universitat, al mateix temps que n'avalua el funcionament i els resultats. Per això, el Consell Social ha de representar efectivament els sectors i les institucions més dinàmics de la nostra societat, per fer més viable la seva imprescindible feina. Creim que la nostra universitat, a més de promoure els titulats necessaris per a la nostra comunitat, ha de realitzar una missió de guia i d'estímul per a les nostres relacions exteriors, per als plans de desenvolupament econòmic, per a la nostra projecció cap a aquelles regions que ens interessin d'una manera més especial. Ha d'ajudar a construir una cultura caracteritzada pel respecte i el foment del que ens és propi, però també tot dins un context d'una clara vocació d'universalitat. Creim que la nostra universitat ha de ser una referència obligada arreu del món per certs temes, matèria de turisme, hostaleria, perquè en aquests temes volen que la universitat ocupi, a nivell de coneixements i de recerca o investigació, el mateix lloc que ocupen les nostres illes a nivell turístic. Una clara demostració del que estic dient és l'esforç ja realitzat conjuntament i especialment per part del Govern en l'Escola de Turisme i Hostaleria. Sense competències però abans que els estudis estiguessin fins i tot reconeguts pel Consell d'Universitats i el Ministeri d'Educació i Ciència, però fet perquè sabem que ho havíem d'impulsar, en aquest sentit, podem dir que tots junts ens hem anticipat en el futur. Hi pot haver altres camps, en els quals la nostra universitat hi tingui un clar prestigi i una especialització internacionals, tots ho poden ser, però de qualche manera ho podríem intentar amb les noves tecnologies, l'ensenyament de les llengües, la recerca i la gestió de tot allò que faci referència al medi ambient o a la Mediterrània, a Europa, relacions amb el món i la cultura àrabs, àmbits, tots ells, que sens dubte constituïran una interessantíssima línia de futur, a nivell teòric i d'intervenció social i científica. Però creim que el futur de la nostra universitat ha de ser dissenyat pel conjunt de les Illes Balears i cada una hi ha d'aportar molt. No hem d'oblidar que durant el curs 1994-95 són 387 els universitaris de Menorca i 540 els d'Eivissa i Formentera que hi estan matriculats. Aquestes xifres per si mateixes haurien de ser un motiu constant de reflexió, de reflexió política i de reflexió des de la universitat, per tal de tractar d'arribar a una situació en la qual senti com a seva aquesta universitat tot el jovent de les illes menors, i el fet d'estudiar aquí no sigui per a ells semblant a estudiar a qualsevol altra universitat. Ens preocupa aquest fet, i no descansarem fins al moment que puguem aconseguir pels mitjans que siguin necessaris, la creació d'extensions universitàries, la dotació generosa de beques, l'organització flexible dels estudis i tutories, que la Universitat de les Illes Balears ho sigui efectivament de totes, sense cap discriminació i sense cap desavantatge ni per a Formentera, ni per a Eivissa, ni per a Menorca. Això que acab de dir no ha de tenir una lectura en una sola direcció sinó en una doble direcció: una atenció millor suposarà una participació més gran, en responsabilització, en gestió i en tots els conceptes. Els consells insulars i els ajuntaments han de passar

a formar part d'un nou estil de gestió universitària, almenys des d'aquesta perspectiva política i des d'aquesta manera d'administració educativa, que fa corresponsabilitzar-nos a tots i posar les condicions necessàries perquè així el funcionament intern de la universitat exterioritzi aquesta projecció vers tot el territori de la nostra comunitat autònoma. Així mateix, ens hem de preocupar de tots aquells alumnes nostres que, per la inexistència d'estudis corresponents a la nostra Universitat, han de partir, s'han de desplaçar fora. També serà necessari estudiar les mesures de suport a aquests alumnes, mitjançant una gestió adequada de beques de transport i residència o donant-los a l'hora de cercar infraestructures, siguin residències universitàries o de qualche altra manera, malgrat que sapiguem que això sigui molt difícil, perquè trobar una solució adequada es fa, de vegades, financerament difícil. En tot cas, i sempre tenint ben present el caràcter pluriinsular de la nostra comunitat, serà necessari plantejar-se al llarg del temps l'ampliació dels estudis a fi de recollir el màxim de carreres universitàries de la nostra universitat i evitar o minorar en la mesura que sigui possible els desplaçaments. El rendiment no sempre s'haurà de mesurar en termes de quantitat sinó també valorant els temes del benestar per al nostre poble.

Ateses les necessitats de la nostra comunitat i una vegada analitzades les diferents mancances i possibilitats d'aquesta, de la nostra universitat, ens proposam posar en marxa, tan aviat com tinguem les competències, un programa d'accions que es pot resumir en onze punts.

El primer és l'aprovació de la llei autonòmica del Consell Social de la Universitat. Tot d'una que es tinguin les competències, pensam que seria necessària l'aprovació de la llei autonòmica del Consell Social de la Universitat, que desenvolupi, adapti i aprofundeixi en l'article 14 de la Llei de reforma universitària de 1983, que defineix aquest òrgan com un element específic de participació de la societat en la vida i la gestió de la universitat. Creim que aquest important òrgan de participació no sols ha de desenvolupar les funcions que li reconeix aquest article i la posterior Llei de consells socials de les universitats de l'any 1985, sinó que ha de facilitar una dinamització integral de la més alta institució docent de la nostra comunitat. Potenciar i reforçar les competències del Consell Social i adequar-lo a la nostra realitat pluriinsular són, per tant, objectius bàsics de la nostra política universitària. Al mateix temps, i a través d'aquest consell, aconseguirem la màxima participació social en les tasques universitàries.

En segon lloc, cal aconseguir, en el procés de consecució de les competències en matèria d'educació universitària, els increments pressupostaris necessaris per crear estudis i especialitats que encara ens manquen. Efectivament, la nostra universitat no sols arrossega unes mancances que han de ser solucionades, sinó que està en un procés d'intents creixement i en el futur ha de ser capaç

de respondre a les necessitats i aspiracions formatives, culturals i científiques de la nostra comunitat. El contrari, pensar el contrari seria caure en un conformisme, en una solució que no és la més adequada, ni culturalment ni econòmicament, més pròpia d'una província subdesenvolupada del segle XIX que d'una comunitat autònoma que cerca el seu lloc, per al segle XXI, entre les regions d'Europa més capdavanteres.

Tercer, hem de promoure un debat polític i social respecte del paper que ha de tenir la nostra universitat en el conjunt de la vida d'aquestes illes i també de quina forma ha d'aconseguir finançar aquest paper que ha de jugar. Aquest debat ha d'assegurar que partirem de les necessitats reals, que partirem d'un procés real de participació per part de tothom: partits polítics, institucions, col·lectius, tots els grups socials amb sensibilitats disntites i amb moltes i distintes formes de veure les coses molt diferents. Aquest debat ha d'incloure les formes de finançament de la Universitat, aspecte fonamental des de tots els caires. La Comunitat Autònoma ha de ser capaç de planificar amb períodes d'uns deu anys la forma concreta d'aquest finançament, i així poder donar suport a les noves necessitats i a les millores de serveis. Aquest finançament ha d'incloure, ho direm un pic més, les aportacions i les exigències de les institucions públiques, però també de les privades, així com la regulació dels contractes i la manera d'obtenir recursos per part de la universitat, com a institució universitària dins el marc de la legislació vigent. Un bon pla de finançament ha de permetre dividir totes aquestes actuacions per fases, siguin tres o quatre, en tres o quatre anys i poder-les dur a terme a poc a poc. En aquest sentit, i pel que fa a l'actual procés de negociacions en el si de la Comissió Mixta, és imprescindible que se'ns reconeixi el caràcter d'universitat en creixement i que, en conseqüència, es facilitin les inversions noves en aquest període de deu anys.

Quart. Ningú no dubta que feia falta adaptar el campus, que això era necessari i que també era necessari un creixement intensiu. Però, precisament, perquè es tractava d'un creixement ràpid i notable, algunes coses, tant quantitativament com qualitativament, han de ser necessàriament millorades i algunes ajustades. Tant l'acabament dels projectes iniciats com les millores urbanístiques que envolten els edificis, com la imatge, com els eixos de comunicació, constitueixen necessitats clarament percebudes per tothom. Totes les nostres actuacions en aquest sentit ens hauran de conduir a una situació en la qual el campus sigui conegut per tota la població, amb accessos fàcils i còmodes, ben indicats i segurs, i en la qual el campus arribi a ser un espai emprat per part de la ciutadania, tant pel que fa als aspectes educatius i culturals, com als aspectes esportius i lúdics. Per començar, cal fer un esforç considerable per preparar les estructures esportives de manera que es pugui superar amb èxit el repte que suposa la Universiada de l'any 1999. En aquest sentit, ja es pot fer públic, ja ho és, el compromís del Consell Superior d'Esports, juntament amb altres institucions, de crear una zona esportiva dins el mateix campus.

Hem de fer també una especial atenció, i ja ho hem dit, a les illes de Menorca, Eivissa i Formentera. Actualment hi ha molts d'alumnes matriculats, hi hem fet referència, i tant si tenim present aquest nombre total d'estudiants de les altres illes com si tenim en compte els que se n'han d'anar a altres districtes universitaris, hem de concloure que urgeix una especial atenció a la seva problemàtica. S'ha d'intentar acabar amb aquestes discriminacions. El ja tradicional problema de la dificultat pràctica dels ciutadans de les illes menors i germanes només pot ser tractat adequadament des del Govern d'aquesta comunitat amb un esforç per crear extensions per a aquells estudis que sigui possible, per obrir i reconèixer centres d'estudis específics, oficials o adscrits, per crear centres de recerca, a més de fomentar l'ús de noves tecnologies, perquè mitjançant aquestes, per exemple video-conferències o altres, podríem tractar de pal·liar algun dels problemes.

També és necessària una gestió eficaç i responsable de tot el sistema de beques. Aquesta ha de ser una prioritat per a nosaltres a l'hora d'aconseguir que cap jove d'aquesta comunitat no deixi de tenir estudis universitaris per la seva situació econòmica. Per bé que una política encertada de beques hagi de tenir ben quantificades les necessitats concretes, segons cada cas, sigui de trasllats, sigui de manutenció, sigui de matrícules o sigui de material escolar, però volem deixar ben clar des d'ara que aquest govern serà extremadament escrupolós amb aquesta actuació.

En setè lloc, possibilitar la presència de la UIB en algun altre indret de la ciutat i en alguns pobles. Això és una conseqüència de la vida universitària que hem sopesat i que s'haurà de continuar sopesant, perquè pot tenir avantatges o qualche inconvenient, però pareixeria que per donar-la a conèixer seria important que algun dels seus serveis informatius o d'orientació puguin estar situats a qualche altre lloc, sigui a un indret de la ciutat o a qualche banda de les nostres illes o en una altra situació convenient; perquè el campus és lluny i per això s'ha convertit en algun cas en un inconvenient per fer algunes funcions, ja siguin d'informació o de relació de la Universitat, per tant, hi cabria, s'hauria d'estudiar la possibilitat que alguns altres serveis, com biblioteques o multi-mediateques, centres d'orientació, serveis d'informació, poguessin tenir altres ubicacions. Tot això tendria la finalitat de facilitar la informació, orientar els nostres conciutadans i redistribuir els serveis d'una manera que sembla que aportaria un major d'equilibri, cultural, social i fins i tot polític a la nostra societat.

Punt vuitè, potenciar l'ensenyament universitari a distància, perquè tenint en compte les mancances en formació universitària i les característiques geogràfiques, constituirà sense cap dubte una línia d'actuació prioritària, potenciar l'ensenyament universitari a distància. I no sembla adequat restringir aquest servei tan sols a la UNED que no serà transferida a aquesta co-

munitat. Estam disposats a reconèixer i a potenciar sense cap dubte aquesta activitat de la UNED, estudiant nous plantejaments, perquè creim que una part d'aquesta activitat a distància, d'una forma complementària o fins i tot diferent, pot ser un dels objectius propis de la nostra universitat.

En novè lloc, crec que hem de plantejar la creació d'instituts universitaris, perquè aquests organismes fan possible l'aplicació concreta del món universitari a aspectes determinats de la vida i de l'economia de la societat: turisme, formació de professionals, relacions amb Europa, estudis, informes, publicacions, avaluació privada o institucional, el joc de l'economia i de l'empresa, xarxes multi-media, gestió sanitària, tot això constituïrien motius d'un especial interès per part d'aquest Govern, per crear, d'acord amb la Universitat i amb els interessos socials contrastats, aquests instituts.

Indubtablement s'ha d'elaborar també un pla d'investigació i tecnologia, perquè si ha quedat clar que les universitats sense investigació es converteixen en acadèmies o col·legis, aquest govern es proposa potenciar aquesta investigació, institucionalitzant centres, adequant pressuposts, personal i línies de recerca, i assumeix el compromís d'elaborar un pla d'investigació i Tecnologia, amb especial interès en tot allò que connecti amb la nostra realitat natural, cultural, social i econòmica, i que ha de constituir el bessó de la investigació aplicada a la nostra universitat.

I ens queda el darrer punt, potenciar les relacions exteriors de la universitat. Aquest és un punt molt concret i molt específic i molt propi de les bones universitats, la seva xarxa de relacions institucionals exteriors ha de ser cuidada al màxim. Sabem que ja hi ha algunes notables experiències: Programes com ERASMUS, d'intercanvi de professorat i alumnat, COMMETT, referit a tecnologies avançades en les relacions Universitat/empresa, TEMPUS, ensenyament i formació, relacions Universitat-empresa, fa ben poc un altre, l'INTERCAMPUS, intercanvi amb universitats d'Hispanoamèrica, tot això ha de ser potenciat al màxim. Consideram que aquí hi ha un camp d'actuació que ha de ser expressió vàlida d'allò que consideram irrenunciable: la universalitat dels estudis universitaris i l'actitud de compartir el saber i les experiències, especialment pel que fa a l'àmbit europeu, la Mediterrània i Amèrica del sud, on tenim tantes i tantes relacions afectives, culturals i de caràcter social.

I vull acabar. Durant aquesta intervenció que servirà per donar peu als debats de demà i passat demà, he tractat de repassar de la mà de Ramon Llull, algunes fites històriques que varen preparar la nostra realitat actual pel que fa als estudis universitaris.

Al llarg d'aquesta intervenció, m'he aturat amb més detall en l'anàlisi dels darrers decennis, que són precursors d'un present ric i esperançador, però també amb necessitats i mancances de tot tipus.

He procurat assenyalar que aquest debat quedava limitat a les atribucions de la legislació vigent a les comunitat autò-

nomes, respectant amb escrupolositat l'autonomia universitària, consagrada per la LRU i assumida plenament per aquest govern. I he recordat que la societat espera de la nostra més alta institució docent, qualitat en la docència, qualitat en les tasques d'investigació i qualitat en la tasca d'extensió universitària i sobretot que lideri culturalment i socialment la nostra societat.

Personalment, i per al meu Govern, l'educació forma part del bessó social, la part més important de la nostra pròpia essència, de la nostra manera de ser i de la nostra identitat individual o col·lectiva.

Volem que la Universitat i tot el sistema educatiu, quan sigui sota la nostra responsabilitat política, continguin i desenvolupin una proposta de projecte de país que hem de saber convertir en una realitat.

Estic segur, senyores i senyors, que, entre tots, construirem un bon sistema educatiu, amb dificultats, però el construirem, semblant al que volia Ramon Llull en el *Llibre de les meravelles*.

"Ensenyament és plaer ordonat de vista corporal e d'oïment agradable. E per ço vol Déus que los hòmens sien ensenyants en saludar, en convidar, en proferir, en dir paraules ensenyades, e en fer plasers los uns als altres; car per aitals ensenyaments fets defora lo cors de l'hom, entra de dins plaer a l'ànima, per o qual plaer s'espaneix son rememorar, entendre e amar en caritat, justícia, humilitat, e en altres virtuts", que fan falta moltíssimes de vegades.

Moltes gràcies, senyores i senyors.

(Aplaudiments)

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. President. Senyores i senyors, abans de suspendre la sessió, vull fer l'observació que el ple recomençarà demà a les quatre i mitja de l'horabaixa, amb les intervencions dels distints grups parlamentaris.

Se suspèn la sessió. Gràcies a tots.